

NOTAT**Telefon** 38666000
Mail csu@regionh.dk**Til:** Udvalget for det nære og sammenhængende sundhedsvæsen

Dato: 2. februar 2023

Forslag til destinationer for studietur

Studietur til Oslo*Varighed:* 3 dage*Transportmulighed:* Færge eller fly*Hvorfor Norge?*

Norges sundhedsvæsen står over for mange af de samme udfordringer som det danske. Som i Danmark udfordres de i Norge særligt af efterspørgslen på behandling som følge af flere ældre og borgere med kroniske lidelser og multisygdom. Deres sundhedsvæsen er ligeledes presset på aktivitet som følge af mangel på arbejdskraft. Norge består af fire regioner, hvor Helse-Sør-Øst regionen svarer til Region Hovedstaden. De har bl.a. sygehusene i Osloområdet (Oslo Universitetssygehus) som dækker 40 virksomheder og 24.000 ansatte.

Praksisområdet i Norge er styret kommunalt og almen praksis har ikke, som i Danmark, overenskomst med regionerne. Alligevel står primærsektoren overfor mange af de samme udfordringer som i Danmark, bl.a. med lægemangel og et ønske om at flytte behandling tættere på borgerne, fx ved brug af hjemmemonitorering og telemedicin.

Ved at tage til Norge kan udvalget bl.a. hente inspiration i Norges håndtering af lægedækningsudfordringer bl.a. grundet store geografiske afstande, men også høre om Norges erfaringer med samarbejdet på tværs af sektorer herunder samarbejdet med sundhedssektorens partnerskaber med både civilsamfundet og private aktører.

Forslag til besøg:

Det vil være muligt at tage på denne tur sammen med sundhedsudvalget og udvalget for fastholdelse og rekruttering. De vil ligeledes få forelagt dette forslag. Hvis udvalget vælger denne løsning, vil der i programmet blive indtænkt besøg som vil være relevant for alle tre udvalg, ligesom der vil være besøg, som er specifikke for det enkelte udvalg.

Eksempler på besøg som er særligt relevant for udvalget for det nære og sammenhængende sundhedsvæsen:

E-helse Direktoratet: Der investeres massivt i digital sundhed og der er store planer for digitale hjemmeopfølgning osv. Udvalget kan hos E-helse Direktoratet få en større indsigt i arbejdet med digital sundhed (fx hjemmemonitorering og telemedicin) i Norge, og hvordan det bruges i samarbejdet på tværs af sektorer.

Helse- og Omsorgsdepartementet: Norge har en massiv lægedækningskrise, og i 2023 har man afsat den største økonomiske *saltvandsindsprøjtning* for at løse dette problem. Helse- og Omsorgsdepartementet kan give en generel introduktion til emner af interesse på dette område.

Det norske folkehelseinstitut: Det norske folkehelseinstitut har mange spændende projekter i gang ift. forebyggelse. Her kan udvalget få en større introduktion til Norges forebyggelsesindsats, og hvad det er for nogle udfordringer som fylder her og nu.

Regionen har et godt samarbejde med både den danske ambassade i Oslo og Helse Sør-Øst, og et program vil kunne sammensætte ud fra udvalgets ønsker til særlige besøg.

Studietur på Bornholm

Varighed: 2 dage

Transportmulighed: Bus (/fly hvis der ikke skal være et stop i Skåne)

Hvorfor Bornholm?

Sundhedstilbuddet på Bornholm adskiller sig fra resten af Region Hovedstaden ved, at der ikke er nabokommuner, hvor borgerne på øen kan modtage behandling. Ved sygdom, der ikke kan behandles på øen, er der behov for transport til fastlandet ved fly eller færge, eller digitale konsultationer. Derfor arbejdes der på løsninger på at skabe de bedst mulige vilkår, så borgere på Bornholm har god og nær adgang til sundhedstilbud. Det sker gennem innovative projekter med alternative samarbejdsrelationer og digitale løsninger. Ved at tage en tur til Bornholm kan udvalget hente inspiration i de alternative samarbejdsrelationer, der afprøves mellem region, kommune og praksissektor på Bornholm, og de digitaliseringsprojekter regionen afprøver under Digital Ø.

På vejen kan udvalget opleve et stop på en vårdcentral i Skåne, der er Sveriges primærsektor. Her kan udvalget blive inspireret af en anden måde at organisere primærsektoren på, da de bl.a. har andre muligheder for diagnostik, adgang til specialister og anvender klinikpersonale til aflastning af læger.

Lig Danmark har Sverige et regionalt sundhedsvæsen, hvor hver region har pligt til at sørge for at alle der er bosat i regionen, kan få sundhedsydelser af høj kvalitet. Det svenske sundhedsvæsen står over for udfordringer med lange ventetider og lange afstande mellem behandler og patient. Dog har Sverige gode erfaringer med at decentralisere kronikerindsatser, og dermed sikre nærhed i behandling af kronisk syge, da der er etableret kronikermødtager i vårdcentralerne. Desuden er der færre udfordringer i sammenhængen mellem primærsektoren og sygehusene i forhold til kronikeromsorg, da vårdcentralerne og sygehusene organisatorisk er bundet sammen.

Forslag til besøg

Vårdcentral i Skåne

Alle, der bor i Sverige, tilhører en vårdcentral. Vårdcentralen modsvarer et dansk lægehus og til nogen grad et nærhospital. Det er vårdcentralen, som er første instans, hvis man bliver syg. Vårdcentralen booker en tid med en læge og kan give gode råd over telefonen. De fleste vårdcentraler arbejder med sundhedsfremme og livsstil, og har rådgivningsenheder vedrørende kost, motion, stress osv. En del vårdcentraler har også akutmodtagelser og udvidede åbningstider i aften tid.

Et besøg hos en Vårdcentral kunne omhandle inspiration til og viden om:

- Brug af klinikpersonale til at aflaste læger
- Patienters adgang til forskellige speciallæger og sundhedspersoner
- Nye muligheder for diagnostik i klinikken
- Hvordan kan vi sikre nærhed i behandling af kronikere
- Bedre samarbejde mellem primærsektor, kommune og hospital
- Regional ansættelse af praktiserende læger

Digital Ø

Digital-Ø er et flerårigt projekt, der inkluderer samarbejdspartnere; lokalt og regionalt. Indsatserne under projektet skal bidrage til den generelle udvikling af sundhedsteknologi i Danmark.

Projekt Digital Ø skal gøre det lettere at være bornholmsk patient ved at inddrage eksisterende og ny teknologi, herunder at:

- understøtte videokonsultation til specialister på andre hospitaler ved fremmøde på Bornholms Hospital (BOH), hvilket skal nedbringe antallet af patientrejser fra Bornholm til fastlandet.
- tilbyde telefon- og videokonsultationer til udvalgte patientgrupper fra patientens hjem.
- udlevere udstyr til hjemmemonitorering af borgere.
- tilbyde webinarer for kronisk syge patienter med f.eks. KOL eller diabetes.

- udvikle virtuelle indlæggelser i eget hjem.
- Kompetenceudvikle samt udbygge faglig dialog mellem specialister på BOH og andre hospitaler.

Kommunikationscenteret i Bornholms Regionskommune

På Kommunikationscenter Bornholm kan borgere få vejledning, rådgivning og specialundervisning i forbindelse med såkaldte kommunikationshandicap.

For patienter med ukomplicerede aldershøretab er arbejdsdelingen mellem øre-, næse- og halslæger og regionskommunen anderledes end i den øvrige region. Ligesom der er et særligt samarbejde mellem en af øens øjenlæger og kommunikationscenteret. Med et besøg på kommunikationscenteret kan udvalget høre nærmere om organisering af samarbejdet mellem kommunen og speciallægepraksis.

Sommerferievikariat for tandlæger

Ordning hvor tandlæger hen over nogle uger i sommerferien kan tage et kort vikariat og her hjælpe med noget af presset på øens tandlæger og måske endda hjælpe til at lokke tandlæger til at bosætte sig permanent. Udvalget vil kunne besøge tandlæge Camilla Ulrich, der aktuelt huser sommerferievagtordningen for at høre nærmere om potentialet ved ordningen.

Studietur til Region Nordjylland og Syddanmark

Varighed: 1 dag

Transportmulighed: Bus eller tog

Hvorfor Region Nordjylland og Syddanmark?

Region Nordjylland og Syddanmark byder på flere innovative løsninger til at sikre lægedækning og forbedre borgernes sundhed gennem digitalisering samt forebyggende indsatser. Grundet stor geografisk afstand, er der i nogle områder udfordringer med lægedækning. Derfor arbejdes der på løsninger på at skabe de bedst mulige vilkår, så borgene har god og nær adgang til sundhedstilbud. Et godt eksempel herpå er projektet 'Nye Veje' i Morsø Kommune, hvor kommunen og regionen sammen udvikler regionsdrevne praksisklinikker og arbejder for at styrke det tværsektorielle samarbejde. Her kan udvalget hente inspiration i de alternative samarbejdsrelationer, der afprøves mellem region, kommune og praksissektoren.

På turen kan udvalget med fordel have et besøg ved Center for Digital Psykiatri i Odense, der arbejder med udvikling, implementering og forskning i digitale forebyggelses- og behandlingstilbud til mennesker med psykiske lidelser. Derudover kan udvalget også besøge Sygehus Lillebælt, der arbejder med VBA-metoden – en metode for rygestop – som Region Syddanmark har implementeret på alle sygehusenheder. Metoden har vist gode resultater i forhold til at henvise patienter til rygestoptilbud i kommunerne. I Region Syddanmark kan

udvalget således hente inspiration til, hvordan der kan implementeres digitale løsninger og systematiske forebyggelsestiltag i Region Hovedstaden.

Forslag til besøg

'Nye veje' – samarbejde mellem Region Nordjylland og Morsø Kommune

'Nye veje' er et 6-årigt udviklingsprogram, som Region Nordjylland gennemfører i samarbejde med Morsø Kommune. Nye Veje er baseret på en ide om at bruge regionsdrevne praksisklinikker, ikke kun som en model for at sikre lægedækning, men også som platform for tværsektorielt udviklingsarbejde. Udviklingsarbejdet i Nye Veje foregår i cyklusser på 6-8 måneder, hvor der iværksættes og evalueres en række forbedringsindsatser på tværs af Morsø Kommune, regionsklinik og hospital. Formålet er at sikre lægedækning og styrke sammenhæng, nærhed og tilgængelighed i sundhedstilbuddene.

Nye Veje adskiller sig fra mange andre tværsektorielle projekter bl.a. ved ikke at være afgrænset til bestemte patientgrupper eller snitflader i sundhedsvæsenet. En lignende model ses dog på Lolland-Falster og udviklingsprogrammet "Broen til bedre sundhed". Fælles for de to programmer er desuden, at de udspiller sig i yderområder, hvor problemer med lægedækning og afstande til sundhedstilbud gør sig gældende. I det lys forekommer disse programmer som interessante bud på, hvordan udviklingen af det nære sundhedsvæsen kan organiseres med afsæt i de problemer og behov, der opleves i yderområderne.

Center for Digital Psykiatri – Region Syddanmark

Der er et stort potentiale inden for digitale løsninger til forskellige patientgrupper, som både har god effekt for borgerne/patienterne, og kan bidrage til aflastning af sundhedsvæsenet. Center for Digital Psykiatri er en del af psykiatrien i Region Syddanmark, og arbejder med udvikling, implementering og forskning i digitale forebyggelses- og behandlingstilbud til mennesker med psykiske lidelser.

Videosamtaler, internetbehandling, apps og andre digitale løsninger kan styrke mental sundhed, samt gøre det nemmere at få støtte og behandling. Centeret samarbejder med andre afdelinger, virksomheder og behandlere for at forbedre og udvikle teknologier til mennesker med psykisk sårbarhed. Projektet "Mindhelper", som udvalget for det nære og sammenhængende sundhedsvæsen hørte om i august 2022, er forankret her. "Mindhelper" er en digital platform for unge mellem 13-20 år med bl.a. mulighed for deltagelse i gratis online forløb om angst og mindfulness.

Region Syddanmark – Henvi sning til rygestop med brug af VBA på hospitalet

I 2018 implementerede Sygehus Lillebælt VBA-metoden (Very Brief Advice) i samarbejde med "Røgfri Fremtid". Metoden er fremhævet af Danske Regioner som en effektiv indsats mod rygestop.

På Sygehus Lillebælt er VBA-metoden systematisk implementeret, og der er uddannet tre rygestopambassadører: en kiropraktor, en sygeplejerske og en sekretær. Ambassadørerne er uddannet i at spørge ind til patienternes rygevaner gennem VBA-metoden samt at sende en elektronisk henvisning til et rygestopkursus i patientens hjemkommune. Derudover uddanner ambassadørerne deres kollegaer i metoden.

Henvisning af patienter til rygestop via VBA-metoden sker ved, at den sundhedsfaglige person på 30 sekunder spørger ind til patientens rygevaner, rådgiver om den bedste rygestopmetode, og informerer om et kommunalt rygestoptilbud. Når patientens hjemkommune får en henvisning fra sygehuset, modtager patienten inden for en uge en opringning fra rygestopvejlederen, og ved samtalen afklares, hvilket tilbud der vil være relevant for den enkelte borger.

På baggrund af gode resultater fra Sygehus Lillebælt har alle sygehusenheder i Region Syddanmark implementeret VBA-metoden.